

מראי מקומות- חולין קי"ט

דחיקא הוא. והק' החזון איש (עוקצין א', ד'), מה שייד לומר כן דברי שאני, הרי כאן הנדון הוא אם מצרפים ב' שומרים, ואפי' אם יש באוכל כזית, וא"כ מה ענין חשיבות ברי' לכאן. וע' בחתם סופר דכ' דכוונת רש"י הוא דלהחשיבו לברי' להיות כשיעור ביצה לענין טומאה דוחק הוא, ואע"ג דלענין איסור חשיבא ברי' להיות שיעור שלם, אבל לענין טומאה דוחק הוא.

(ד) בחטי דשמעון בן שטח- העיר החתם סופר, ל"ל הא דשמעון בן שטח, הרי כתיב בתורה חלב כליות חטה, ופרש"י שם דחטים הוי ככליות. ותי' דבברכותיהן של ישראל יהיו גם הביצים גדולים, ואנשים גדולים, כדכתי' ואולך אתכם קוממיות, כקובמתן של אדם הראשון ק' אמה. וא"כ, י"ל דהתורה שיערה כפי הדור, וא"כ הקו' במקומה עומדת, דאין בחטה ככילא כשיעור ביצה המוחזקת בבית הבליעה בלא צירוף שאר חטים. וע"כ הי' מוכרח להביא הא דשמעון בן שטח, דרק הגידולי קרקע היו מתברכין, אבל בני אדם לא נשתנו.

(ה) חלחולי מחלחל- פרש"י, ומנקיב נימא לעור ויורד על הברש, ולא הוי שומר ע"ג שומר. וע"ע במאירי דהוסיף ביאור, דכיון שהשער נוקב את העור ונוגע לברש, הרי העור והשער כשומר א', וא"כ לא הוי השער כשומר ע"ג שומר.

(ו) אלא מעתה תפילין היכי כתבינן, הא בעינן כתיבה תמה- כ' החתם סופר, דלפי הראשונים (רמב"ם, רמב"ן, רשב"א, ר"ן) דס"ל דתפילין נכתבים במקום בשר, וס"ת ומזוזות במקום שער ממש, הא דהק' מתפילין היינו דכש"כ דק' איך כותבין ס"ת ומזוזות.

(ז) כל נקב שהדיו עוברת עליו אינו נקב- ע' בט"ז (או"ח ל"ב, ז'), דפי' דלא סגי בהא דהדיו מקיפו מכל הצדדים, אלא דוקא בעינן שיהי' הנקב נסתם, באופן שלא יהי' נראה

(א) ר' חנינא אמר זהו שיעור, ור' יוחנן אמר אי"ז שיעור- כ' בחי' ר' מאיר שמחה דמח' זה דר' חנינא ור' יוחנן אינו כמו המח' רב ור' יוחנן לעיל, דגם ר' חנינא, דס"ל כאן דפחות מכפול ליכא שומר, יכול לסבור כר' יוחנן דלעיל, דס"ל דבעלמא יש שומר בפחות מכפול. וביאר, דלעיל מיירי בשנגע השומר כנגד הברש, ואז י"ל דשפיר מודה ר' חנינא דבשומר בכה"ג הוי שומר לענין טומאה אף לפחות מכפול. אבל כאן, דמיירי בקולית, אי"ז כמו הא דלעיל, אלא מיירי דהקולית גוררת כולה, ואף אם נגע בצד שרחוק מן המוח ג"כ טמא, בכה"ג מודה ר' חנינא דצריך להיות כפול [ויש לעי' מה יהי הדין אם נגע מאחורי הברש, דתיפוק לי' דטמא מצד דין שומר רגיל, וצ"ע]. וכ' ליישב בזה שי' הרמב"ם, דפסק כר' יוחנן לעיל וכו', חנינא כאן (ולכאור' מדברי רש"י לא משמע כן, דכ' דדברי ר' חנינא הם כרב, וצ"ע).

(ב) בעי ר' אושעיא, שני שומרים מהו שיצטרפו... ר' אושעיא שומר אוכל שחלקו קמיבעיא לי'- כ' תוס' דלא שחלקו לגמרי אף האוכל, אלא מיירי דהאוכל עדיין מחובר, רק השומר חלוק לשנים, ובזה השאלה הוא אם מצטרפים או לא. אבל מדברי רש"י משמע דמיירי אף אם האוכלים עצמם היו חלוקים, דבכה"ג ג"כ יש לשאול דאולי יכולים להצטרף. וע' רש"י דכ' לדייק מדברי תוס' דשאלת הגמ' הוא אם מצטרף שומר אף להאוכל שאינו שומרו, אבל מרש"י משמע דהשאלה הוא אם מצטרפין השומרים להדדי. וע' בחזון איש (עוקצין א', ג') דכ' דדברי הרש"ש אינם מובנים, והוא ביאר דכל זמן שיש לאוכל א' ושומר שלו שיעור כביצה (בצירוף), אז ודאי נחשב חיבור אף מה שמחברין רק ע"י השומרים. וכל השאלה הוא רק מה שאין כאן שיעור כביצה אא"כ מצרף ב' האוכלין וב' השומרים להדדי.

(ג) חטין בקליפתן- פרש"י, אלמא חטין עם שומריהן מצטרפין לכביצה, אלמא שני שני שומרים מצטרפין, וה"ה לאוכל שחלקו. וה"נ הוה מצי לתרוצי ברי' שאני, אלא תירוצא

הנקב כלל נגד השמש. אולם ע' במגן אברהם
שם (ט"ו), שכ' דאפי' אם ניכר הנקב כנגד
השמש, כשר. וכ' המחצית השקל דהמג"א
חולק על חומרת הט"ז, וס"ל דסגי בהא
דמקיף הנקב, ואי"צ לסתום הנקב דוקא.